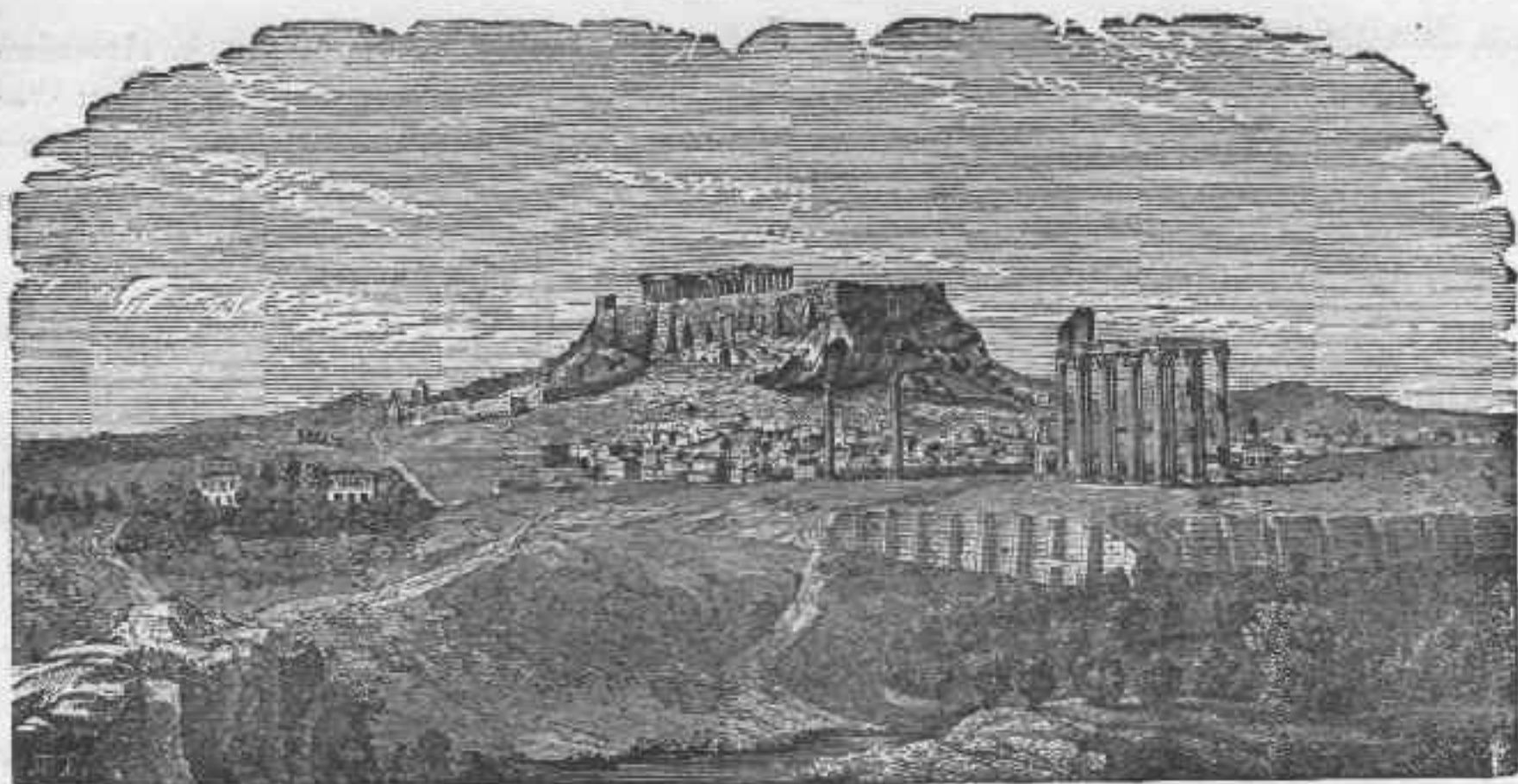

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 1862.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 304.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΑ.

Ἐξεδόθησαν ἐσχάτως ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας τρία μέχρι τοῦ νῦν ἀνέκδοτα βυζαντινὰ διπλώματα, ἐξαχθέντα ἐκ τῶν Μεγάλων Ἀρχείων τῆς πόλεως ἐκείνης (1). Ἐξελέχθη δὲ ταῦτα μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ὁ ἐκδότης χάριν λέγει εὐγνωμοσύνης ὡς ἀφορῶντα εἰς Γεώργιον τὸν Γεμιστὴν, τὸν τοσαῦτα εὐεργετήσαντα τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὴν ΙΕ' ἐκατονταετηρίδα διὰ τε συγγραμμάτων καὶ διδασκαλίας.

Ὁ Γεμιστὸς εἶναι ὡς γνωστὸν ὁ Πλήθων ἐκεῖνος, ὁ ἐξελληνίσας τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὅπως προσομιᾷ τὸ τοῦ Πλάτωνος, οὗτινος ἦτο θερμὸς θιασώτης καὶ θυμωστής. Γνωστὸν πρὸς τούτοις ὅτι ὁ Πλήθων, ἀποδίδων ἱσως τὴν πτωσιν τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ἐπεχείρησε νὰ δημιουργήσῃ ἄλλην, τῆς ὁποίας τὰ δόγματα, τοὺς κανονισμοὺς καὶ τοὺς ὕμνους εὕρισκόμεν ἐν μέρει ἐν τῇ Πλήθωνος *νόμω συγγραφῇ*, ἣν ἀνέκδοτον τέως εἴσαν ἐξέδοτο πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἐν Παρίσις ὁ σοφὸς ἐλληνιστὴς Alexandre.

Τοῦ πονήματος τούτου τὸ πλεῖστον μέρος παρε-

δόθη τῷ πυρὶ ὑπὸ Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου, τοῦ καὶ Γενναδίου, ὅστις ὑπολαμβάνων τὸ φιλοσοφικὸν τοῦ Ἀριστοτέλους σύστημα συμφωνότερον πρὸς τὴν χριστιανικὴν θεολογίαν, διεφέρετο πρὸς τὸν Πλήθωνα. Ἐπὶ τούτου συνέγραψε καὶ πόνημα, τὸ Κατὰ τῶν Πλήθωνος ἀποριῶν ἐπ' Ἀριστοτέλει, τὸ ὅποιον καὶ αὐτὸ, κείμενον μέχρι ἐσχάτων ἀνέκδοτον, ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐπίσης τῆς Γαλλίας ὁ ἡμέτερος Μηνᾶς Μηνωίδης.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἐγγράφων τὸ μὲν εἶναι Χρυσόβουλλον, τὰ δὲ δύο ἄλλα Ἀργυρόβουλλα. Καὶ Χρυσόβουλλα μὲν ἢ Χρυσόβουλλοὶ λόγοι ἐκκλοῦντο τὰ τῶν αὐτοκρατόρων ψήφισματα, διότι ἐξήρτηντο ἀπ' αὐτῶν σφραγίδες χρυσαῖ, Ἀργυρόβουλλα δὲ τὰ τῶν δεσποτῶν, διότι αἱ σφραγίδες ἦσαν ἐξ ἀργύρου. Τιοῦτον ἔθος καὶ σήμερον ἐπικρατεῖ ἐπὶ τῶν διεθνῶν συνθηκῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἐπιστήμων ἐγγράφων.

Τὸ Χρυσόβουλλον φέρει τὴν ὑπογραφήν Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, ἀδελφοῦ Κωνσταντίνου τοῦ τελευταίου, αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ μεταδάντος εἰς Φλωρεντίαν χάριν ἐνώσεως τῶν δύο ἐκκλησιῶν ἐκ τῶν ἄλλων δὲ δύο τὸ μὲν ὑπεγράφη ὑπὸ « Θεοδώρου ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐσεβοῦς δεσπότης Παλαιολόγου τοῦ πορφυρογεννήτου, τὸ δὲ ὑπὸ « Δημητρίου ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐσεβοῦς δεσπότης Παλαιολόγου τοῦ πορφυρογεννήτου. » Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐξεδόθη τὸ 1428,

(1) Illustrazione di tre diplomi bizantini del grande archivio di Napoli per Pasquale Placido, allunno Storico - diplomatico nello stesso archivio. Napoli 1862.

τὸ δὲ τοῦ Θεοδώρου τὸ 1427 καὶ τὸ τοῦ Δημητρίου τὸ 1450.

Καὶ ὁ Θεόδωρος καὶ ὁ Δημήτριος ἦσαν ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Κωνσταντίνου. Κατ' ἀρχὰς ὁ Θεόδωρος ἀνηγυρεύθη Δεσπότης τοῦ Μωρέως, τὸ δὲ 1444, παραχωρήσας τὸ κράτος εἰς τὸν Κωνσταντῖνον πρὶν ἢ οὗτος ἀναβῇ εἰς τὸν καταρρέοντα θρόνον τοῦ Βυζαντίου, μετέβη ὡς δεσπότης εἰς Σηλυβρίαν ὅπου καὶ ἀπέθανεν ὑπὸ λοιμοῦ.

Ἀναγυρευθέντος τοῦ Κωνσταντίνου αὐτοκράτορος, διεδέχθη αὐτὸν εἰς τὴν δεσποτείαν τῆς Πελοποννήσου ὁ ἀδελφὸς Δημήτριος· ἀλλ' ὅτε ἔπεσεν ἡ Κωνσταντινούπολις, μὴ ἔχων ἱκανὴν δύναμιν ν' ἀντιπαραταχθῇ εἰς τὸν φοβερὸν κατακτητὴν, παρέδωκε καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸ Κράτος καὶ τὴν θυγατέρα τῷ νικητῇ. Μεταβὰς δὲ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Θωμᾶ εἰς Ἀδριανούπολιν, ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα μετονομασθεὶς Δαυὶδ, καὶ ἀπέθανε τὸ 1471 ἔτος.

Μεταφέροντες καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα τὰ τρία τῶν τριῶν ἀδελφῶν διπλώματα, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ προσθέσωμεν ἐν συντόμῳ καὶ ἄλλας τινὰς ἐξηγήσεις.

Κατὰ τίνα τρόπον ὑπέγραφον οἱ ἡμέτεροι αὐτοκράτορες ἔμαθεν ἤδη ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ τῆς πανομοιότυπου ὑπογραφῆς Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, τὴν ὁποίαν ἐξεδώκαμεν τὴν 1 Αὐγούστου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους (φυλλάδ. 297). Ὡς ἐκεῖ φαίνεται, ὁ αὐτοκράτωρ οὐ μόνον τὴν ὑπογραφὴν ὁλόκληρον ἔθετεν ἰδίᾳ χειρὶ, ἀλλὰ καὶ τὴν λέξιν λόγος παρὰ τὸ Χρυσόδουλος, καὶ τὸν μῆνα καὶ μέρος τῆς ἡμερομηνίας· ταῦτα δὲ πάντα ἐρυθρὰ, διὰ κινναβάρεως.

Ἐρυθρὰ καὶ ἰδιόχειρος ἦτο καὶ τῶν Δεσποτῶν ἡ ὑπογραφὴ, ἀλλὰ μόνον αὕτῃ.

Τὸ ἔθος τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ ὑπογράφεσθαι διὰ κινναβάρεως χρονολογεῖται ἀπ' αὐτῆς τῆς Ζ' ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ὁ Ἰουστινιανὸς ὑπέγραψε τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν Τρούλλῳ συνόδου. Τὸ ἔθος δὲ τοῦτο καθιερώθη καὶ διὰ νόμου· ὅθεν τὰ μὲν αὐτοκρατορικὰ ψήφισματα δὲν εἶχον κύρος ἐὰν δὲν ἔφερον τὴν ὑπογραφὴν ἐρυθράν, οἱ δὲ πολυῶντες νὰ μεταχειρισθῶσιν ὑπογραφόμενοι κιννάβαριν, κατεδικάζοντο εἰς θάνατον· ἦτο δὲ ἡ τιμωρία αὐστηρά, διότι ὁ ἐρυθρὰ ὑπογραφόμενος ἔθεωρεῖτο ἀποστάτης, περὶ τὸν θρόνον ἐποφθαλμιῶν. Ἴδου διὰ τί τὸ χρῶμα δι' οὗ ὑπεγράφοντο οἱ αὐτοκράτορες ὠνομάσθη encaustum saerum ἢ ἱερὰ μελάνη.

Τὸ πρὸνόμιον τοῦ ὑπογράφεσθαι ἐρυθρὰ παρεχωρήθη περὶ τὰ μέσση τῆς ΙΑ' ἑκατονταετηρίδος καὶ εἰς τοὺς ἡγεμονόπαιδας, καὶ εἰς αὐτοὺς ἔτι τοὺς ἀνωτάτους ἀξιωματικούς τοῦ στέμματος· δὲν ἐπεδαφιλεύθη ὁμοίως καὶ τὸ μηχανολογεῖν· ἡ διάκρισις αὕτη ἐτηρήθη μέχρι τέλους, καὶ ἰδού διὰ τί εἰς τὰ δύο προκαίμενα ἀργυρέβουλλα μῦναι αἱ ὑπογραφαὶ εἶναι ἐρυθραί.

Σημειωτέον δὲ καὶ τοῦτο ὅτι, ἐνῶ οἱ αὐτοκράτορες ὑπεγράφοντο « βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες Ῥωμαίων », οἱ δεσπότες δὲν ἀνέφερον τὸ μέρος ὅπου ἐδέσποζον.

Ἡ
Κωνσταντῖν
Δεσπότης Παλαιολόγος

Πλὴν τούτου οἱ μὲν αὐτοκράτορες ἐλάμβανον τὸ ἐπίθετον πιστός, οἱ δὲ δεσπότες τὸ εὐσεβής καὶ πορφυρογέννητος.

Ἐκτὸς τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Κωνσταντίνου, τὴν ὁποίαν, ὡς προεῖρηται, ἐδημοσιεύσαμεν πρὸ τριῶν μηνῶν, ἔχομεν καὶ τὴν παρατιθεμένην, ἀντιγραφεῖται παρ' ἀργυροβούλλου ἐκδοθέντος ὅτε ἦτο δεσπότης Πελοποννήσου. Τῆς δευτέρας ταύτης ὑπογραφῆς τὸ πρωτότυπον εἶχεν ἀνά χειρὸς ὁ ἐκ τῶν ἡμετέρων πολυμαθὴς Σπυρίδων ὁ Ζαμπέλιος· ἀλλ' ὡς καὶ αὐτὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ἀμφιβάλλομεν ἂν εἶναι ἰδιόχειρος τοῦ Κωνσταντίνου· διότι οὐ μόνον φαίνεται ἀνόμιμος πρὸς τὴν ἄλλην, ἀλλὰ καὶ καλλιγράφου χεὶρα καταγγέλλει· καὶ ἐὰν δὲν ἐλησμονήσαμεν, ἦτο μέλινα, παρὰ τὰ νενομισμένα.

Ὁ Ἰταλὸς ἐκδότης τῶν τριῶν τούτων ἐγγράφων συνεξέδοτο καὶ μετάφρασιν αὐτῶν λατινικὴν καὶ διαφόρους σημειώσεις ἱστορικὰς, τοπογραφικὰς καὶ γλωσσολογικὰς, ἀναγκαίας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τοὺς ξένους ἀναγνώστας· οὐχὶ δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς· ἀποδεικνύουσι δὲ αὐταὶ τὸ ἐμβριθὲς τοῦ ἀνδρός, ὅστις θέλει βεβήκως εὐεργετήσῃ τὴν φιλολογίαν ἐὰν δημοσιεύσῃ καὶ ἄλλα ἀνέκδοτα.

Ἴδου τὰ τρία διπλώματα·

Ἔτος 1427.

† Ἡ βασιλεία μου τὸν παρόντα ἀργυρόβουλλον ὀρισμὸν αὐτῆς ἀπολύει, δι' οὗ δὴ καὶ διορίζεται ὡς ἂν κρατῇ καὶ κεφαλατικῇ ὁ οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου κύρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ φαναρίου, μετὰ πάσης τῆς αὐτοῦ νομῆς καὶ συνηθείας καὶ περιοχῆς, λαμβάνων κατ' ἔτος ἐντὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλατικίου τῆς αὐτῆς χώρας, τὰς μύζας καὶ εἴ τι ἄλλον ὀφείλουσι οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας αὐθεντικὸν δίκαιον χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως, ἥτις ὀφείλει εἶναι τοῦ δημοσίου, καὶ οὐδὲν ἔχει εἰς τὰ αὐτὰ παρὰ τινος τὴν τυχεύσαν διενόχλησιν ἢ παρασάλευσιν, ἀλλὰ ἀπολαύῃ πάσης ἀνενοχλησίης καὶ δεφενδεύσεως τῇ ἰσχύει καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος ἀργυροβούλλου ὀρισμοῦ τῆς βασιλείας μου, κρατῶν καὶ κεφαλατικῶν αὐτῷ ὡς ἀνωθεν εἴρηται παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν καὶ ἐκδουλεύων ὀφείλει, καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν, ἵνα κρατῶσι καὶ κεφαλατικεύωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ φαναρίου καὶ οἱ γνήσιοι παῖδες αὐτοῦ ὅ τε κύρ Δημήτριος καὶ ὁ κύρ Ἀνδρόνικος παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον ὡς καὶ οἱ τούτων παῖδες καὶ εἰ μὲν φανῶσιν ἄξιοι περισσοτέρας εὐεργεσίας, ἵνα γένηται εἰς αὐτούς· εἰ δὲ μή· ἵνα λαμβάνωσιν εἰς προσόδιον αὐτῶν κατ' ἔτος πάσας τὰς ἀναγεγραμμένας δόσεις χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως, ἥτις ὀφείλει εἶναι τοῦ δημοσίου καὶ ἐκδουλεύωσι τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν τὴν ἀνήκουσαν ὑπὲρ τούτων δουλείαν· οἷος δὲ προτελευτήσῃ ἐκ τούτων, ἵνα ὁ ζῶν κατέχῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος·

μερίδα ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάσθως παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν· ἐπεὶ καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων βεβαίωσιν καὶ ἀσφάλειαν αὐτῶν ἐγένετο πρὸς αὐτοὺς καὶ ὁ παρὼν ἀργυρόβουλλος ὀρισμὸς τῆς βασιλείας μου ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα νοέμβριον τῆς ἐνισταμένης σ' Ἰνδ. τοῦ ἑξακχιλιοστοῦ ἐνακοσιοστοῦ λς' ἔτους ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεία μου ὑπεσημνήατο.

† Θεόδωρος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐσεβὲς δεσπότης παλαιολόγος ὁ πορφυρογέννητος †.

Ἔτος 1428.

† Ὁ οἰκεῖος τῆς βασιλείας μου κύρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς, ἐνεράνισεν εἰς αὐτὴν ἀργυρόβουλλον τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου πανευτυχιστάτου δεσπότη τοῦ πορφυρογεννήτου κυρίου Θεοδώρου τοῦ παλαιολόγου διαλαμβάνων, ἵνα ἔχῃ τὸ περὶ τὸ καστρίον χωρίον τὴν βρύσιν μετὰ τῆς αὐτοῦ νομῆς καὶ περιοχῆς, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ πᾶσιν καὶ παντοίαν ἀποφέρηται καὶ ἀποκερδαίνῃ πρόσδοτον, τὴν τε ὑπὲρ τοῦ κεφαλατικίου δηλονότι, καὶ τὰς δύο μείζας τὰ τε ἐν αὐτῷ ἐξαλειματικά στασία· καὶ πᾶν ἄλλο δημοσιακὸν δίκαιον· ἀνευ μὲν τῶν ὑπὲρ τοῦ ἑξαμιλίου ἀποταχθέντων ἢ ἀποταχθησομένων κεφαλαίων ἔχων ἄδειαν αὐξῆσαι καὶ βελτιοῦν αὐτὸ, κατὰ τὸν ἐνόντα τρόπον· ὁμοίως καὶ ὅσους ἂν προσφέρηται ἢ αὐτὸς ἢ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ξένους, καὶ τοῦ δημοσίου ἀνεπιγνώσῃ καὶ προσκαθήσωσιν ἐκεῖσε ἐν τῷ τοιοῦτῳ χωρίῳ, ἵνα ἔχωσι καὶ αὐτοὺς κατὰ τὴν αὐτὸν τρόπον· μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ, καθέξῃ καὶ νεμηθήσεται τὸ αὐτὸ χωρίον μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ γεννησομένης ὑπὲρ αὐτοῦ αὐξήσεως, εἰς τῶν γνησίων παίδων καὶ κληρονόμων αὐτοῦ, ὁ προτιμότερος· καὶ τοῦτο γίνηται κατὰ διαδοχὴν εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον ὀφείλοντος τοῦ κατέχοντος αὐτὸ ἀεὶ ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ, τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν· (ὁμοίως) ἐνεράνισε καὶ ἕτερον ἀργυρόβουλλον τοῦ εἰρημένου περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, διαλαμβάνων ὡς ἂν κρατῇ καὶ κεφαλατικῇ ὁ εἰρημένος κύρ Γεώργιος ὁ Γεμιστὸς, τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ φαναρίου· μετὰ πάσης τῆς αὐτοῦ νομῆς καὶ συνηθείας καὶ περιοχῆς· λαμβάνων κατ' ἔτος ἐντὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ, πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλατικίου τῆς αὐτῆς χώρας· τὰς τε μείζας καὶ εἴ τι ἄλλο, ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας βασιλικὸν δίκαιον· χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως· μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν, ἵνα κρατῶσι καὶ κεφαλατικεύωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ φαναρίου καὶ οἱ γνήσιοι υἱοὶ αὐτοῦ παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν, κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον· ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ, τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν· καὶ ἐὰν προτελευτήσῃ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ἵνα ὁ ζῶν κατέχῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος μερίδα παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν· ταῦτα δὲ οὖν τὰ ἀργυρόβουλλα

ἐμφανίσας τῇ βασιλείᾳ μου ὁ εἰρημένος κύρ Γεώργιος ὁ Γεμιστός, παρεκάλεσεν ἵνα πορίσῃται καὶ χρυσόβουλον τῆς βασιλείας μου εἰς πλείονα τὴν αὐτοῦ ἀσφάλειαν. ἡ βασιλεία μου οὖν εὐμενῶς τὴν αὐτοῦ παράκλησιν προσδεξαμένη, τὸν παρόντα χρυσόβουλον λόγον ἐπιχωρηγῇ καὶ ἐπιβεβαιῇ αὐτῷ. δι' οὗ εὐδοκεῖ θεοπίζει πρὸς ταῦτα καὶ διορίζεται ἵνα τὰ εἰρημένα ἀργυροβούλλα τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου ἔχωσι τὸ κύρος· τὸ στέργον· καὶ τὸ βέβαιον· καὶ κατέχη ὁ εἰρημένος οἰκεῖος τῆς βασιλείας μου κύρ Γεώργιος ὁ Γεμιστός τὸ περὶ τὸ καστρίον χωρίον τὴν βρύσιν μετὰ πάντων τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ, ἄνευ τῆς ὑπὲρ τοῦ ἑξαμιλίου μόνης δόσεως ὡς προεῖρηται· ἔχων ἄδειαν αὐξῆσαι καὶ βελτιοῦν αὐτὸ καὶ παραπέμπειν καὶ πρὸς τοὺς ἐξ αὐτοῦ γνησίους παῖδας, ἐπὶ τῷ παραπέμπεσθαι καὶ παρ' ἐκείνων τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν, κατὰ διαδοχὴν ἀδιάκοπον, εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον. ὀφειλόντων τῶν αἰεὶ κατεχόντων αὐτὸ, ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν. ὁμοίως ἵνα ἔχη ὁ εἰρημένος κύρ Γεώργιος ὁ Γεμιστός τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ φαναρίου, λαμβάνων ἐντὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλαικίου τῆς αὐτῆς χώρας καὶ τὰς μεῖζας· καὶ ἥ τι ἄλλο ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας βασιλικὸν δίκαιον. χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως. μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν, ἵνα κρατῶσι καὶ κεφαλαικεύωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ φαναρίου, καὶ οἱ γνήσιοι υἱοὶ αὐτοῦ παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον. ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ, τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν. καὶ ὅταν προτελευτήσῃ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ἵνα ὁ ζῶν κατέξῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος μερίδα παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν. κατὰ τὴν περίληψιν καὶ ἰσχὺν καὶ δυνάμει τῶν εἰρημένων ἀργυροβούλλων τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου πανευτυχεστάτου δεσπότη, τοῦ πορφυρογεννήτου. τῇ γοῦν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξῃ ὁ εἰρημένος κύρ Γεώργιος ὁ Γεμιστός, τὸ περὶ τὸ καστρίον χωρίον τὴν βρύσιν μετὰ πάντων τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ, ἄνευ τῆς ὑπὲρ τοῦ ἑξαμιλίου μόνης δόσεως ὡς προεῖρηται. ἔχων ἄδειαν, αὐξῆσαι καὶ βελτιοῦν αὐτὸ καὶ παραπέμπειν καὶ πρὸς τοὺς ἐξ αὐτοῦ γνησίους παῖδας, ἐπὶ τῷ παραπέμπεσθαι καὶ παρ' ἐκείνων τὸν ἴσον ὅμοιον τρόπον πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν κατὰ διαδοχὴν ἀδιάκοπον, εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον ὀφειλόντων τῶν αἰεὶ κατεχόντων αὐτὸ, ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ, τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν. ἔτι ἵνα ἔχη ὁ εἰρημένος κύρ Γεώργιος ὁ Γεμιστός, τὸ κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ φαναρίου λαμβάνων ἐντὸς τοῦ προσοδίου αὐτοῦ, πάντα τὰ δίκαια τοῦ κεφαλαικίου τῆς αὐτῆς χώρας

καὶ τὰς μεῖζας καὶ ἥ τι ἄλλο ὀφείλουσιν οἱ ἔποικοι τῆς αὐτῆς χώρας βασιλικὸν δίκαιον· χωρὶς μόνης τῆς τοῦ φλωριατικοῦ δόσεως. μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν, κρατῶσι καὶ κεφαλαικεύωσι τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ τὴν χώραν τοῦ φαναρίου, καὶ οἱ γνήσιοι υἱοὶ αὐτοῦ, παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν, κατὰ τὸν ἀναγεγραμμένον τρόπον. ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ὑπὲρ αὐτοῦ, τὴν ἀνήκουσαν δουλείαν. καὶ ὅταν τελευτήσῃ ὁ ἕτερος αὐτῶν, ἵνα ὁ ζῶν κατέξῃ καὶ τὴν τοῦ τεθνεῶτος μερίδα παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν, κατὰ τὴν περίληψιν καὶ ἰσχὺν καὶ δυνάμει τῶν εἰρημένων ἀργυροβούλλων τοῦ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου πανευτυχεστάτου δεσπότη τοῦ πορφυρογεννήτου. Εἰς καὶ τὴν περὶ τούτων δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλος λόγος τῆς βασιλείας μου. ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ὀκτώβριον τῆς νῦν ἐβδόμης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἑννακισιοστοῦ τριακοστοῦ ἐβδόμου ἔτους ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεστημείνατο κράτος.

† Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ παλαιολόγος †.

Ἔτος 1450.

† Οἱ οἰκεῖοι τῆς βασιλείας μου ὅτε κύρ δημήτριος καὶ κύρις ἀνδρόνικος οἱ γεμιστοὶ ἐνεφάνισαν ἀργυροβούλλον τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ αὐδιδίμου καὶ μακαρίτου δεσπότη τοῦ πορφυρογεννήτου, δι' οὗ εὐεργετῶνται ὁ μὲν κύρις δημήτριος τὸ κάστρον τοῦ φαναρίου ὁ δὲ κύρ ἀνδρόνικος τὸ χωρίον τὴν βρύσιν, μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ δηλωμένης δυνάμεως, καὶ τῶν καθόλων εἰσοδημάτων αὐτῶν, ἄνευ τῆς δόσεως τοῦ φλωριατικοῦ, ἐνεφάνισαν δὲ καὶ θεῖον καὶ σεπτὸν χρυσόβουλλον λόγον τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ βασιλέως, δι' οὗ τὴν τε πρὸς τοὺς τοιούτους γεμιστοὺς διὰ τοῦ εἰρημένου ἀργυροβούλλου ἐπιβεβαιῶι τοιαύτην εὐεργεσίαν, καὶ προστίθεται αὐτοῖς καὶ τὴν τοῦ φλωριατικοῦ δόσιν, μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν τελευτὴν καὶ εὐεργετεῖ αὐτοὺς ἔχειν καὶ ταύτην, καθ' ὃν τρόπον ἔχει ἕκαστος τούτων, ὁ μὲν τοῦ φαναρίου, ὁ δὲ τῆς βρύσεως τὴν τε ἀρχὴν, καὶ τὰ ἄλλα εἰσοδήματα. καὶ ἐζήτησαν καὶ παρεκάλεσαν ἵνα τύχωσι καὶ ἀργυροβούλλου ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου ἐπὶ τούτοις, πλείονος αὐτῶν ἀσφαλείας καὶ βεβαιώσεως ἕνεκα. ἡ βασιλεία μου οὖν τὴν τοιαύτην αὐτῶν ζήτησιν καὶ παράκλησιν εὐμενῶς προσδεξαμένη, τὸν παρόντα ἀργυροβούλλον ὁρισμὸν αὐτῆς ἀπολύει δι' οὗ δὴ καὶ διορίζεται καὶ εὐεργετεῖ πρὸς αὐτοὺς, ὡς ἂν κατὰ τὴν δυνάμει καὶ περίληψιν τοῦ τε εἰρημένου ἀργυροβούλλου, καὶ τοῦ ἐπὶ τούτῳ προεάντος σεπτοῦ χρυσοβούλλου, ὁ μὲν κύρις δημήτριος (κατέξῃ καὶ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς) τὸ κάστρον τὸ φανάριον μετὰ πάσης τῆς νομῆς αὐτοῦ καὶ περιοχῆς, καὶ ἀρχὴ οὗτος

αὐτοῦ καὶ κεφαλαιτικῇ, παρὰ μηδενὸς τῶν ἀπάντων εἰς τοῦτο διανοχλούμενος. καὶ νέμῃται αὐτὸ (κυρίως καὶ δεσποτικῶς ἔτι καὶ ἀναφαιρέτως καὶ) ἀναποσπάστως, λαμβάνων ἐξ αὐτοῦ καὶ τὰς συνήθεις καὶ τεταγμένας δόσεις αὐθεντικὰς, καθὼς ἂν παραδίδονται πρὸς αὐτὸν ἀπογραφικῶς, κὰν αὐξῆσις ποτε εἰς αὐτὰς (ἥτισον εὐρίσκηται τὴν τε ὑπὲρ τοῦ κεφαλαιτικίου) δηλονότι καταλογιζομένην, καὶ τὰς μύζας ἀμφοτέρως, εἴ τε τι ἐκεῖσε ἐξαλειμματικόν ἐστίν ἢ ἔσται. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τὰς πάσας τε καὶ παντοίας δόσεις (αὐθεντικὰς. Ἐπεὶ προσέθησεν ὧς) εἴρηται καὶ ὁ αὐθέντης μου ὁ ἀδελφός μου ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ εἰρημένου σεπτοῦ χρυσοβούλλου αὐτοῦ, τὸ φλωριατικὸν τοῦ αὐτοῦ κάστρου. ἵνα ἐπιλάβηται καὶ τούτου μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (τελευτὴν καὶ νέμῃται) καὶ ταύτην τὴν δόσιν, καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐκεῖ αὐθεντικὰς. ὁ δὲ κύρις ἀνδρόνικος ὁ γεμιστὸς κατέχη ὁμοίως καὶ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὸ περὶ τὸ κάστριον χωρίον τὴν βρύσιν, μετὰ πάσης τῆς αὐτοῦ νομῆς καὶ περιοχῆς. καὶ ἄρχῃ οὗτος αὐτοῦ καὶ κεφαλαιτικῇ, ἰδίᾳ τε καὶ χωρὶς ἀπὸ τοῦ καστρίου κεφαλαιτικίου. καὶ παρὰ μηδενὸς τῶν ἀπάντων εἰς τοῦτο διανοχλούμενος. καὶ νέμῃται αὐτὸ κυρίως καὶ δεσποτικῶς, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως, λαμβάνων ἐξ αὐτοῦ, καὶ τὰς συνήθεις τε καὶ τεταγμένας δόσεις αὐθεντικὰς καθὼς παρεδόθησάν τε καὶ παραδίδονται πρὸς αὐτὸν ἀπογραφικῶς, κὰν αὐξῆσις ποτε εἰς αὐτὰς ἥτισον εὐρίσκηται τὴν τε ὑπὲρ κεφαλαιτικίου δηλονότι καταλογιζομένην, καὶ τὴν τοῦ βιγλιατικοῦ καὶ τὰς μύζας ἀμφοτέρως τὰ τε ἐκεῖ ὄντα ἢ ἐσόμενα ἐξαλειμματικὰ στασεῖα μετὰ καὶ τῆς προσεργετηθείσης αὐτῷ γῆς παρ' αὐτοῦ αὐθέντου μου τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ βασιλέως, τῆς ἀπὸ τῆς μητροπόλεως τρόπῳ ἀνταλλαγῆς περιελθούσης τῷ δημοσίῳ καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, τὰς πάσας τε καὶ παντοίας δόσεις αὐθεντικὰς. Ἐπεὶ προσέθησεν ὧς εἴρηται καὶ ὁ αὐθέντης μου ὁ ἀδελφός μου ὁ βασιλεὺς, διὰ τοῦ εἰρημένου σεπτοῦ χρυσοβούλλου αὐτοῦ τὸ φλωριατικὸν τοῦ αὐτοῦ χωρίου, ἵνα ἐπιλάβηται καὶ τούτου ὁ τοιοῦτος κύρις ἀνδρόνικος γεμιστὸς, μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τελευτὴν. καὶ νέμῃται καὶ ταύτην τὴν δόσιν καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐκεῖ αὐθεντικὰς. ἀλλὰ καὶ ἐάν ποτέ τις τεθῇ ἐν τῷ καθόλου τόπῳ καὶ νοτέρᾳ δόσις, εἴ τε κατ' ἐναλλαγὴν τῶν νῦν συνήθως διδομένων, εἴ τε κατὰ προσθήκην τινὰ, διηνεκῆς καὶ οὐ πρὸς καιρὸς, ἵνα λαμβάνωσι καὶ ταύτην οὗτοι ἀμφοτέροι· ὁ μὲν τοῦ φαναρίου, ὁ δὲ τῆς βρύσεως καὶ νέμονται καὶ ταύτης καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας ἀπάσας δόσεις τῇ γούν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος ἀργοροβούλλου ὀρισμοῦ τῆς βασιλείας μου, καθέξουσι ἑκάτερος τῶν εἰρημένων γεμιστῶν, ὁ μὲν τὸ φανάριον, ὁ δὲ, τὴν

βρύσιν· λαμβάνοντες ἐξ αὐτῶν καὶ τὰς ἀναγεγραμμένας ἀπάσας δόσεις, ἐφ' ὅρῳ τῆς ἑαυτῶν ζωῆς, ἀποδιδόντες καὶ τὴν ἀνήκουσαν ὑπὲρ τούτων δουλείαν· δεχόμενοι τε πάσας τὰς εἰρημένας δόσεις, εἰς προσόδια καὶ οἰκονομίας αὐτῶν, ἄνευ τῆς οἰασοῦν ἀφαιρέσεως καὶ ἐκδουλεύωσιν. ἐάν δὲ καὶ μειζόνων κριθῶσιν ἄξιοι προσοδίων, δεχόμενοι καὶ ταύτας, ἐντὸς τῆς ποσότητος τῶν προσοδίων αὐτῶν. μετὰ δὲ τὴν ἑκατέρου αὐτῶν τελευτὴν, ἐπιλείβονται τῶν τοιούτων τοῦ τε φαναρίου δηλονότι καὶ τῆς βρύσεως, καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν ἐσόμενοι γνήσιοι παῖδες, ἄρξενές τε καὶ ἐξ ἀρξενογονίας κατὰ διαδοχὴν, καὶ καθέξουσι καὶ νεμηθήσονται ταύτας καὶ οὗτοι, κατὰ τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον. οὕτω μὲν τοι, ὥστε ἓνα μὲν τοῦ φαναρίου, ἓνα δὲ τῆς βρύσεως, τοὺς πρεσβυτάτους δηλονότι, τῶν ἀπὸ γένους ἑκατέρου αὐτῶν ἐπιλαμβάνεσθαι, καὶ τούτων ἑκάτερον τελευτήσαντα αὐθις ἓνα ὁμοίως διαδέχεσθαι, καὶ τοῦτο οὕτως αἰεὶ γίνεσθαι, ἄχρις ἂν τις τῶν ἀπὸ γένους αὐτοῦ γεμιστοῦ ἀρξενες καὶ ἐξ ἀρξενογονίας ὑπολείπηται. ἐάν μὲν τοι συμβῇ, ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου αὐτῶν μηδὲν ἀρξενά, ἢ μὴ ἐξ ἀρξενογονίας ὑπολειφθῇ, ἀπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου πλείους, καὶ οὕτω, τῶν ἀπὸ γένους τοῦ αὐτοῦ, ἓνα μὲν τοῦ φαναρίου, ἓνα δὲ τῆς βρύσεως ἐπιλαμβάνεσθαι. ἔτι ἐάν συμβῇ ποτε τὸν πρεσβυτάτον τῶν ἀπὸ γένους ἑκατέρου αὐτῶν καὶ ὃ γίνεσθαι ἢ διαδοχῇ, παντάπασιν ἀνάξιον γενέσθαι τῆς τοιαύτης δωρεᾶς, ἵνα ἕτερος τῶν ἀπὸ γένους τοῦ αὐτοῦ γεμιστοῦ, ἄξιός μᾶλλον ἐκείνου, εἰς τὴν ἐκείνου ἀντιστάγηται διαδοχὴν. ἔτι διορίζεται ἡ βασιλεία μου καὶ εὐεργετῇ, ἵνα ἕσους ἂν ἀνθρώπους ξένους τε καὶ τῷ δημοσίῳ ἀνεπιγνώστους φέρωσι καὶ προσκαθίσωσιν οἱ αὐτοὶ γεμιστοὶ, ἢ τινες τῶν διαδόχων αὐτῶν, εἴ τε ἐν τῷ φαναρίῳ, εἴ τε ἐν τῇ βρύσει, κατέχωσι καὶ τούτους καὶ νέμονται. τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον, παρὰ μηδενὸς τῶν ἀπάντων, μηδὲ τούτων ἕνεκα διανοχλούμενοι, ἀλλὰ πάσης ἀνενοχλησίας ἀπολαμβάνοντες. Καὶ εἰς περὶ τούτων πάντων δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν, γέγονε καὶ ὁ παρὼν ἀργυροβούλλος ὀρισμὸς τῆς βασιλείας μου ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούλιον τῆς νῦν τρεχούσης ἰνδικτιῶνος ἰγ' τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ ἑννακροσιοστοῦ πεντηκροστοῦ ὑγδίου ἔτους ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεία μου ὑπεστημῆνατο.

† Δημήτριος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐσεβὲς δεσπότης παλαιολόγος ὁ πορφυρογέννητος·.

Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὴν ἐνταῦθα μετατύπωσιν τῶν ἀνωτέρω διπλωμάτων ἐτηρήθη ἡ αὐτὴ γραφὴ καὶ στίξεις τοῦ πρωτοτύπου.